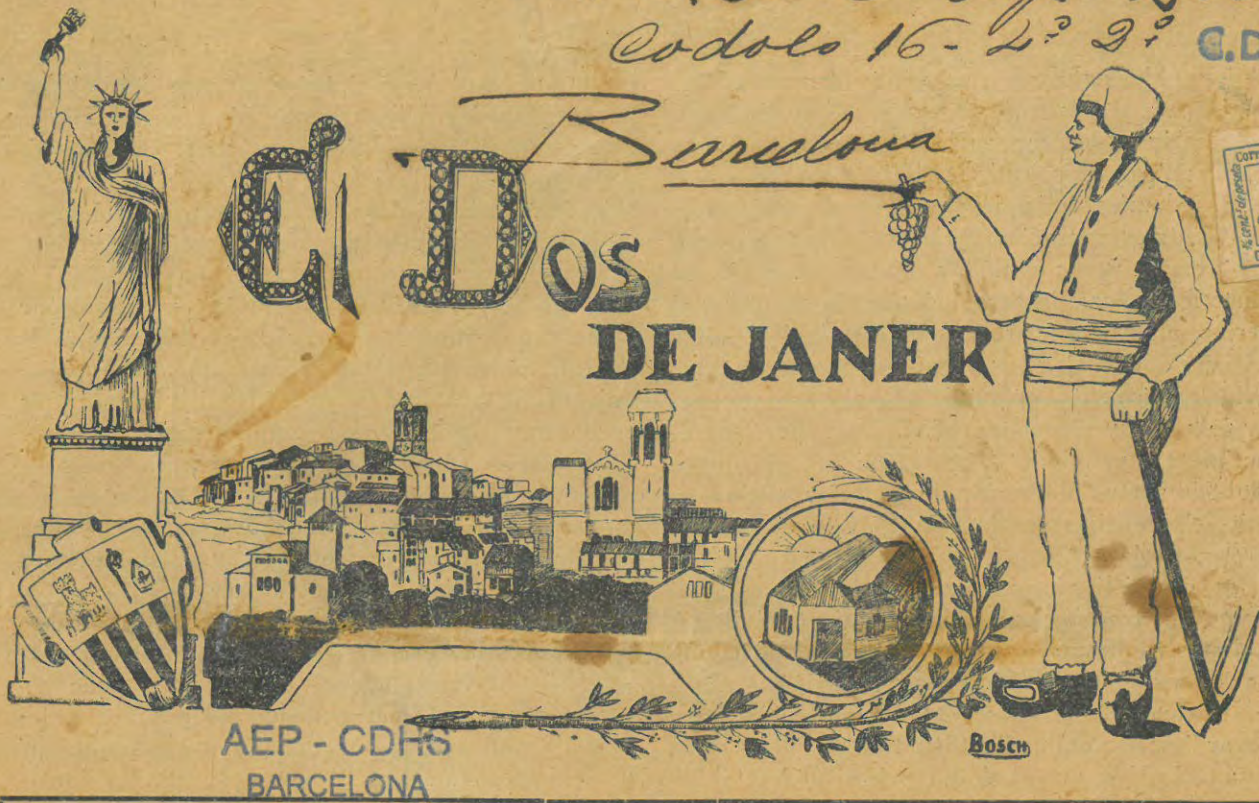

Sr. S. José Herz. Bore
Codolo 16 - 2ª 2ª C.D.H.S.-A.E.

Barcelona

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ PLASSA DEL P. FAURA, 2 baixos	PERIODIC QUINCENAL Any 1 Núm. 2 Artés, 15 de Janer de 1918	PREUS DE SUBSCRIPCIÓ: A l'any 2'50 Ptas. Número solt 10 céntims
---	---	--

EL PERIODIC NO'S FA SOLIDARI DE CAP DE LES IDEES SOSTINGUDES PER ELS SEUS COL·LABORADORS

L'Imperi dels vuit dies

A les cinc de la tarda de la vigília de Nadal, quant a tot arreu del món s'ensajaven només que tonades del *Reiet de la Mare* i *mel i mató*, aquí Artés poble que indubtablement està destinat a passar a l'Historia es feia una provatura de la política renovadora al ús çò es, el canvi del Ajuntament interí que fins ara ens ha regit, amb molt acert, per un altre Ajuntament de Reial Ordre, vingut an aquest poble precisament el dia dels capóns—com un present de Pasqües. Es veu ben bé qu'Espanya es un país d'interinitat perpètua.

El poble, amb la seva actitud freda y serena prò enérgica i viril, aconseguí aquet jorn una altra victòria de civisme que desconcertà als seus adversaris, massa sabedors qu'el seny i la disciplina han sigut les nostres invencibles corasses. Sense imposicions prò amb la fermesa de la veritat i de la justícia, presència l'acte de l'entrega de les vares pels regidors sortints als entrants, que devien tenir l'intima trstesa de sapiguer que Madrid els havia nomenat prò qu'Artés no'ls estimava. Només el

Francisquet i el Fuster Faura satisfieien l'anhel popular. L'arqueig sigué d'una claretat tan diàfana que contrastava amb aquells desfales memorables de mesos endarrera. Els fruits del canvi de domini comensaven a sentir-se.

El luxe de precaucions preses gairebé feia riure. Allò semblava a la Manxuria, la vigília de la batalla de Mukden. I naturalment, com es de suposar no passà res perquè el poble, que coneix que les gotes de sanc taquen sempre, sab prou lo que deu fer per guanyar la seva causa. Mentres tothóm, calent a la vora del foc, encesos d'escalfi de carinyo en la vetlla santa del Naixement del Fill de Deu, gosava de l'hora sublim, entre la família i la quitxalla, davant dels tions i dels turrons, els pobres civils, espargits pels caminals i les montanyes a Casa Nova i a Càn Vila, carretera avall i costa anunt, per marges i barraques, amb una estrategia Hindenburg, anyorant la tebior de la llar i de la dona, tremolosos de fret, devien dir, imperturbables davant el sagrat compliment del deure, que no era pas per ells aquella cançó tant dolça de

La nit de Nadal
 es nit d'alegria...

Tothóm durant aquet imperi dels vuit dies—la

«setmana de l'angunia» per la gent del poble—estava inquiet per les hassanyes que podria fer aquest Municipi, teixit al Govern Civil sense més caliu que'l de les calderes de prop de la Riera. I an aquesta setmana d'orfandat s'estigué vigilant sempre per a que no triomfes l'injustícia fent pressions interessades dintre de les Cases Consistorials. Llàstima que'l «papu» per a espantar criatures com en un cuarto fosc, d'una inspecció detinguda no permeti escriure el «No va fer rès» qu'hauria sigut el millor elogi per aquest Consistori grotesc, que devia tenir el «Dolce farniente» com únic lema del seu programa de política cinematogràfica. Vuit dies d'arrepentiment i canvi de sistemes, qui sab si haurien tingut la virtut de servir de esponja. «Pels seus fruits els coneixereu» deia Sant Pau en una de les seves epístoles.

Però els místics ja sentenciaven de les coses terrenes «Sic transit gloria mundi». I afegia el filosof. «Vanitas vanitatum». ¡Pobres concejals, que hagueren de representar la última escena—la de l'agonia—de «El Ocaso de los Dioses». Quant comensaven a trobar l'escalforeta de l'autoritat en els sillons de la Casa de la Vila, arriba el dia primer d'Any i hagueren de fer solemne entrega dels seus atributs de mando an els homens elegits per la suprema voluntat del poble. Hi havia an els seus ulls una tristesa de despedida, aquella emoció qu'han sentit tots els enamorats al dir «¡Adéu!» a la persona volguda. Tot el poble, enardit de joia, aplaudia amb fervor als regidors veritables a mida que prenien possessió del seu càrrec difícil. Josep Gibert, alcalde; Josep Vila, primer tinent; Joan Fargas, Jaume Arissa, Joan Golobart... I aixís s'anava cantant el nom dels mandatariis populars. Cada ovació era un segell anticipat de coratge i de fe en les seves dots i en els seus prestigis. Artés vibraba amb un cant d'esperança, dintre aquella sala, qu'era seva, avans tan-cada del tot an els seus batecs.

Aquell Genescà célebre, manso com un anyellet sense màcula el dia avans de Nadal no assistí al acte de resignar el mando, pot ser per por de no poguer aguantar els plors del darrer comiat, qui sab si per la temensa de que li fessin mal d'estómac els calapatins. El tinent Lluís Monrós, vuit dies avans estarrufat com un «Chantecler», més content qu'un noieta amb unes calces noves, feia una cara amarga de pomes agres, com un romà pancit de la decadencia. L'alcalde, en Salvador Delisau de Rocafort—aquest cognom sonor i caballeresc, que te regust d'almogàver—al deixar la vara, volguent fer mèrits davant del Emperador, es ficà com vulgarment se diu, de peus a la galleda, al intentar fer veure que de deu mil pessetes del any anterior sols ne restàven ara unes mil cincents, aludint precisament, a aquells diners que no's trovàren en caixa, taca ignominios

de tota una política i que per evitar les reixes al depositari, com recorda tothom, davant del delegat del Governador, algú tingué de fer efectives. Aqueixos llots, com digué Cervantes, «lo peor es meneallo», doncs, l'aigua bruta, quant se remena, sempre fa pudor, i si desitja aquest batlle «relámpago» que li ensenyem la llista dels comptes que l'Ajuntament del poble, durant aquest any ha pagat i qu'els seus companys, tenint-ne la obligació, varen quedar a deure, que tingui la paciència d'esperar llegir els proxims números que tal vegada mudarà d'opinió, pujant-li algú tó rogenc an a les galtes, al tenir que reconeixer la planxa que féu al rememorar fets que al coneixels en tota sa veritat i cruesa, no faràn segurament cap favor a companys seus de Consistoris passats, per més «models» que siguin. Desde una cadira tant alta no's poden llensar calumnies tant baixes. Es llàstima que com un autómata servil de putxinel·li obeeixi els fils que s'estiren desde'l despatx, doncs la seva cara d'actor nord-americà, la seva afabilitat mondana, el seu patrimoni, que podria ésser base d'una personal independeneia, les velades protestes, en conversa, contra el réjim qu' avans imperava ens predisposen per ell a la simpatia, Protegint la comedia d'uns investigadors com fent operacions aritmètiques «fules» el senyor Delisau ha afegit noves pàgines de sumissió, fent cabrioles de llogat, a la seva fulla de serveis, de patge del Pinetà.

Amo dels seus destins, amb l'Ajuntament fill del poble, aquest farà ara la seva ascensió gloriosa, portat pels homens que l'ajuden a creixer i viure amb dignitat i noblesa. I d'aquest Imperi jocós dels vuit dies, aconseguít a força de tants afanys, fins arribar a trucar a la mateixa porta de Governació «mons parturiens» del pobre senyor que's diu Bahamonde, no en restarà aquí Artés més qu'el record—per teixir-li anècdotes anys a venir—d'unes maniobres militars nocturnes, d'una setmana de Passió pel poble, d'unes ridícoles matemàtiques de sofista barato, d'unes expansions kilomètriques de mecanògraf d'unes dietes suculentas per en Sans i Buhigas i d'una professó de criats, amb camisa planxada, que no feren més actes municipals que el dia de Nadal a l'Ofici solemne, mentres l'harmonium tocava «panses i figues» anar a fer un petonet d'ignocencia, que feia trencar el cor, al «Niño Jesús».

RECORTS DEL POBLE

LA IGLESIA VELLA

Aquella Iglesia que vegí tants anys
ara no es mes qu'un munt polsós de runes;
les parets i les fustes son engrunes
que l'aiga se'n ha endut pels viaranys.

Tot jau per terra, en uns pilots estranys;
altars caiguts, imatges pel temps brunes
i aquells fidels antics son enguany unes
aus de nit negres, com uns mals companys.

S'esquerda i plora aquell aimat recó
ont prengui la Primera Comunió
en un jorn blanc, qu'ara m'arriva als ossos.

I en les lloses d'aquell posat tant trist
ara hi reposa un vell tròs de Sant Crist
mentre s'abèuren, en la pica, els gossos.

LA IGLESIA NOVA

El Temple Nou diuen que's un model
de construcció i de harmonia vella

Artés, 1917.

ENRIC DE LA SERRA.

prò jo no se que ho fa que dintre d'ella
hi sento un fred que m'ompla el cor de gel.

Prou m'afanyo en pregar ab sant anhel
i en ser de Deu la mes humil ovella;
anyoro l'escalfor d'aquella vella
que'm semblava el camí per anà al cel.

La gent proclama que l'Iglesia Nova
es de la fe del poble la gran prova
prò jo recordo aquella que ja ha mort...

Aquella qu'encar viu en ma memoria
i ha sigut testimoni de ma historia
i dels plaers i dòls en té un recort.

La Festa del Dos de Janer

Hermosa, plena de cordialitat i alegria ha sigut
la *Festa del Dos de Janer*, que'l poble d'Artés ha
celebrat per primera vegada.

Després dels sofriments suportats amb valentia i
resignació estoica durant tot l'any passat, dels que

sesió dels seus carrecs les autoritats populars elegides en el memorable plebiscit del Novembre passat; els artesencs desitjaven amb follia reunir-se en fraternal aplec ont els cors, bategant al unison de la comú aspiració de justícia i llibertat, fruïssen amb

Artés. Celebrant la coberta de la Fàbrica Nova.

fou digne coronament la situació creada per la fatal R. O. de Governació qu'obligà a canviar per set dies l'Ajuntament interi per un altre també interi; al veurer per fi complert l'anhel d'estar ja en pos-

més intensitat del goig de la victoria, al propi temps que poguessin celebrar la coberta de la fàbrica nova.

Per això el dia primer de Janer, després d'aplaudir amb deliri l'entrada dels nous Consejals, va ser

AEP - CDHS
BARCELONA

tant general i espontani el desitj de commemorar l'aniversari de la gloriosa revolta que, disposades les principals coses per a la festa, a la caiguda de la tarde, el Pregoner invitaba a tothom per l'endemà a dinar a la fàbrica nova.

I no faltaren voluntaris per tot. Qui's cuidà de matar el porc i la badella: qui al'crit de «apa d'ones, baixeu seguit les botelles que tingueu, qu'are passa l Pellaire», anà recorrent el poble, arplegant aquesta classe de porrons de pell: d'ones hi hagué per pelar les patates per l'ofegat de badella, mentres altres arranjaben les calderes d'ont més tart havia de sortirne l'olorós i suculent arròs. Fins nostre benivolgut amic, el Secretari de l'Ajuntament, que tant ha fet pel poble d'Artés, donà proves de ésser un mestre en l'art culinari dirigint al batalló preparador de la pitansa, aixís com en els últims diés que acabaven de transcórrer havia demostrat serho en l'art de la ploma.

A les dotze, un alegre pas-doble ont repicaben alegres cornetins i fiscorns, arplegà a uns 1,500 vehins en l'espaiós local de la Fàbrica Nova, éssent fotografiats mentres esperaben que'l dinar estigués a punt.

La franca alegríia que regnà durant l'apat, l'irreprochable conducta observada per tothom, parlan molt alt en prò del poble d'Artés. Com si la gent humil que allí hi havia agraís amb esquisita finura la deferéncia de les famílies més acomodades que, sentades al seu costat, compartien fraternalment amb tothom.

Nota simpática fou també la vinguda de moltes persones dels pobles vehins que'ns acompanyaren en l'apat, com també de cor nos han acompanyat durant tot l'any passat en nostres sufriments i alegries.

Allà a les quatre de la tarde, una verdadera riuada de gent sortíia, dirigintse al Cafè Nou, per a acabar de fer la digestió, ballant alguna polka o massurca ben saltada, habent antes aplaudit repetides vegades al *Orfeo Artesenc* que a tan gran altura ha sapigut posarlo nostre meritíssim artista Enric Guadayol.

I després de sopar, tornà a haberhi ball, per expansió de joves i vells, grans i petits, amb la elecció de la parella de guapos que, per iniciativa del estimat patrici don Joan Vila del Solés feren ofrena de una dàdiva per a aliviar als pobres d'Artés.

Pot ben dirse que la *Festa del dos de Janer* restarà, sempre més, grabada en el cor de tot bon artesenc, recordantli uua festa memorable. I estèm segurs qu'aquest recort farà que molts vellets, al clourer ses parpelles, dibuixin un somris en els seus llavis, tranquils per l'avenir dels seus fills, al propi temps que la gent jove, enardida pels seus ideals i pel goig d'una vida honrada i lliure, enaltiràn el nom d'Artés. la seva patria petita, de la que sentiràn a tot arreu orgull de serne fills.

De la vida artesenca

Les idees i l'amistat

D'ensà qu'els dos bàndols artesencs han adquirit la virior de totes les exaltacions, entre altres cosas perdudes en la rabia de la lluita, cap més dolorosa qu'aquesta divina flor de l'amistat. Gent qu'abans gaudia en la mutua companyia, fetnos confidencies dolses d'intimitat, avui giren la cara amb tota fredor, negant el saludo. Amics d'infantesa, amb qui haviém compartit emocions inoblidables, mostren, a la preséncia del adversari d'avui, una indiferéncia de despreci. Els qu'han tingut el mateix bressol, i sentit les mateixés cançons de les mares companyes, quant se troven pel carrer, ni es diuen el «Adèu» de tot bon cristià. I en lloc de mantenir, per damunt l'escalfor del moment, una digna i noble persisténcia dels afectes i sentiments d'avans, es llensen, a plé rostre o en la covardia d'un recó, els dicteris més negres oblidant que totes les renunciés passatgeres del món, si el carinyo es fort, no poden trencar les arrels d'una amistat veritable.

Rès més trist, en els episodis de la nostra vila conmoguda, qu'aqueix concubinatge mal entès entre les idees i l'amistat. Tothom pot i gairebé déu defensarles amb tot el calor del seu dalit però deixant hi sempre un marge decorós per les nocions més elementals de l'educació ciutadana. El fanatisme i l'intransigéncia mai han sigut armes trempades per formar llegions de prossélits. Es quelcóm de bon gust i potser fins necessari posar una certa dosis d'entusiasme en tots els ideals, empró, mai fént los motius d'odis africáns entre personas volgudes. Portarà més convenciment al contricant una conversa rahonada de llógica que no pás totes les cares espesses de qualsevol poca solta barroer. Ara, entre nosaltres, tant tivantes, s'han possat les cosas que'ls canvis tant sobtats de caràcter i de psicologia individual, més aviat qu'altra cosa, fan riure una mica. Totes les cualitats i virtuts anteriors per art màgica de la questió debatuda, han devingut munts de defectes i de tares morals. Basta ésser contrari per ésser ja del tot, dolent. I no hi ha dret, companys de tots partits a que un home, bò o malvat, mudi de pell en quatre o cinc mesos.

Aquet fenomen tant lletj de la pèrdua interessada de llassos d'afecció no es, resmenys, que la prova palpable d'una manca d'educació sòlida. Un home de principis, amb un barniç sufficient de cultura, sab prou de sobres fins ont arriba la fè en una idea i hont comensa el just medi per a tractar amb discreció al adversari Cadascú pot acariciar totes les esperances de redempció o de venjansa que vulgui però, en la vida de societat, una preferéncia de

ment, per encesa que sigui, no deu ésser mai l'obstacle per un afecte d'anys. Observèu qu'els que més desatents i grossers se mostren, en tot aqueix còmput d'exquisides nimietats del viure diari, son els qui tenen una educació d'origen més defectuosa; l'home bregat en les alternatives del món ja coneix qu'una cosa es l'ideal i una altra aquella consideració social, que es un deure de tots els civilitzats. En el Congrés, després de les vives discussions, s'extremen las màns del quins es llessaven diatribes saguantes. L'amistat es un signe preciós d'altesa i refinament, qu'ens dona plaer i ens embelleix la vida. Els cegos d'ideal d'una banda i altra, qu'es passen per la vora sense dirse rès creuen, interiorment, qu'aquell acte d'hostilitat muda es «mèrit» molt grós per la seva causa sense pensar que'l seu cor nù, potser, anyora aquella dolçor de quant, entre tots, hi regna la germanor i l'alegria.

Tots sòm els mateixos, aquí Artès. Hi hagi hagut o no burots, cadascú, al fi i al cap, es el mateix qu'avans era. Ni essent de baix ni essent de dalt han millorat ni empitjorat les seves condicions d'enteniment i d'anima. El qui era dolent o bò, així continua, potser fins a la mort. ¿Perquè, doncs, aquet espectacle amarc de divisions enconades, en que no's respecta rès i en que tots tenen el monopoli de la bondat i del acert arriuant fins al extrem de disputes i renyines en el si de les families, per un vot d'un color o d'un altre?. Les males cares de gent qu'ens feia l'amic les salutacions que no's han tornat, els companys qu'han llessat un veri en lloc del elogi d'avans les faltes de cortesia i urbanitat de tot aquet temps, son un capítol ben significatiu d'inconsciencia rural, plena de fúm i enfarfegada de baixesa. Llástima que totes aqueixes coses arriuin a l'ànima.

Passarà el temporal, potser hi haurán noves gotellades, quisab si un dia el sol de l'harmonia farà unir a tots en una abrassada d'oblid, d'avens i de patriotisme. Els ulls, qu'ara entela la passió, vindrà un jorn en que veurán clar les mils tonteries i bestieses que's varen fer, els pecats de les paisanatges i les companyerisme que's varen comètre. Aquell qu'ara més se distingeix en les seves infraccions a les normes que tot bon educat deu seguir serà el qui allavors, davant el ridicol representat, s'en donará més vergonya i pena. Còm més ilustrada es una persona, més veneració professa an aqueixes fines regles de la polidesa social. L'amistat no tothòm sab compendrela; els instruits saben agermanarla amb les idees. I còm una deu inextroncabable d'ironia i d'ensenyansa dels caires del món, tindrem ales hores una mirada d'amor i un perdó efusiu per tots aquells amics qu'ens giraven l'esquena mentres nosaltres, al passar, compasius, resàvem interiorment: «¡Company hauries de anar a estudi!»—E. DE LA S.

AEP - CDHS
BARCELONA

Elegia de la Fira

El primer d'aquest mes tingué lloc la Fira de la nostra vila. Poques d'aquets encontorns, tenen la seva anomenada i amb unes arrels de tants anys. Sola en mitj del hivern, sense por de les neus i dels frets de creuesa, amb l'orgull de la seva primacia en el Calendari, s'obra amb una promesa d'alegría, com si digués, «Jo soc la clau de la gatzara del any». I efectivament, en totes les llistes dels «Parenòstrics» ella hi ocupa, altiva, el primer puesto.

Enguany resultà del tot desanimada, com un altre diumenge qualsevol en que, en els cafés, sempre som els mateixos. La pluja i la neu de la vigilia allunyaren de venir a n'els estols xamosos dels pobles vehins, que celebren l'Any Nou a n'aquesta jornada artesenca, que's una mena de festa major de «estar per casa», pagesota i sana, ont, en lloc de gent de Barcelona i «per avall» ens n'arriba tant sols de Sant Joan d'Oló i de Talamanca. Si els forasters no pogueren disfrutar en la nostra companyia la gent del pobie gosà sapiguent qu'aquell dia començava, a Casa del Comú, mentres a fora se sentia el bullici de la diada, una època felissa.

Nosaltres mes que mai, anyoràrem tot el pintoresc regust de colorisme d'aquest jorn inolvidable. Aquella quitxalleta que bufa, infatigable, les sonetes cridaneres, aquells garrinets que xisclen, cap per avall, amb una carn coqueta de color de rosa; aquells grops de pagesos per la carretera, parlant d'aviram i sembradura; aquells masovers esquilats que al ferse fosc, fan una comprada de turróns de avellana «pels de casa» aquelles rumboses marxantes, triomfadores en la parada i en els hostals; aquelles noies sallentines que venen a «fer» el ball de tarde; aquells joves manresans, en fí, qu'arriben amb una tartana expressa mentres nosaltres, admirats, dièm, tot baixet: ¿De quina casa deuen ésser?

El misteri del «Cafè Vell»

Damunt del crim esgarrifós del carrer Ample, hi planen encara les ombres del misteri. Malgrat els treballs per descobrir una claror en mitj de les tenebres, tot continua amb la foscor de les sagnantes interrogacions. Hi ha un enigma de dolor i de llà-

grimes a n'aquest drama d'ignominia qu'ha portat a la vida reial i palpitant pàgines de folletí a lo Carolina Invernizio. Els vels del dupte i de la conjectura, cercant símptomes de culpabilitat, encenen d'angunia a tothom, afanyosos de que's fassi el «Fiat lux» a n'aquesta tragedia horrible de maldat, ipaura. L'infanticidi comés, una tarde de Novembre en el lletet d'un ignoscent, segueix envoltat per totes les negrors atormentadores del silenci.

Quin jorn serà aquell en que un raig de llum aclarirà aquest melodrama viscut entre les parets d'una llar honrada! Hi ha una febre detectivesca en que'ls núvols d'aquesta tempestat horrible, d'extranyesa i de barbarie ferotge, s'esvahegin prompte. Sembla aquest fet rar, de crueltat refinada, una narració alucinant de pena i de torment degut a la ploma d'En Edgard Poé, d'aquelles que'n les vetlles solitaries ens fan tremolar de fret i esgarrifansa; ¡Quin remordiment el qu'haigi comés la gesta maldada! Cada nit deü somniar — l'espectre de tota la vida — entre tortures de boig, que's trova entre reixes, befat de tothom, amb les mans tacades per la sang ignoscenta, esperant l'hora vergonyosa de l'expiació. I mentres confièm que'ls dignes funcionaris de la Justicia espanyola aconseguixin un èxit poquent presentar a la faç del mon al criminal culpable, procurèm apartar en va de la ment la visió repugnant del home que llensa al pou una criatureta, blanca com un lliur, d'ignoscencia i eandor, la «muñeca» caiguda a l'escala en el deliri del transport — la pobre criatureta que, al ofegarse, gemegant la seva carneta blava, devía alçar els ulls, espantats, al Cel, demanant a Deu perque la castigava d'aquella manera.

L'Amor i l'uniforme

Hi ha tota una literatura galant teixida al entorn dels llampants uniformes. Davant dels ulls femenins, sempre els trajos militars han tingut una virtut d'encís i d'enlluernament. Una tradició caballeresca i forta ha posat, en tot temps, triomfs amatoris i aventures de picardia damunt d'unes estrelles de tinent o d'uns galons de cabo. I tothom sab els infinits motius literaris que s'han escrit parlant dels fàcils èxits interiors davant d'uns mostatxos a lo «Kaiser» i unes polaines, somniades per una doncella de qualsevol ciutateta provinciana.

Ara, a Artés hi tenim «gent de tropa» i els colors virolats, torment de les noietes llànguides, han fet ja també les seves víctimes de candor e ignoscencia. Els fusells, que felisment no han hagut de servir, no han tirat pas bales, sino inquietes sagetes. Corren veus indiscretas que contenen de cors de blanca ingenuitat que riuen i sospiren, d'aldarulls familiars davant la nena enamorada, de peticions formals de mà amb vistes a la sagristia... Com a tot arrèu, en la

vida i en el llibre, triomfa l'uniforme, que es lo exterior, deixantse endur el cor femeni per les coses que atrauen a la vista. Entre mitj de les disputes de tots, de passió i d'odi, qui sab si la joventut de dos sers hi farà florir la gracia d'un idili.

Es una bella pàgina poemàtica, amb un dolç regust de romanticisme, aquesta del Amor i l'uniforme, que s'agermanen aquí Artés, amb un pintoresc cascabeleig galant. En l'història de la revolta d'Artés, després de les planes negres dels burots i haurem de dedicar uns fulls als matrimonis inesperats sorgits d'uns pantalons d'extremada coloraina? Sia lo que vulgui, enduts per aquet donjuanisme que batega en el fons de tots els espanyols, l'Amor, que fa miracles, passa enguany, amb soroll de sabres, per la nostra vila. qui sab si per quedarshi. qui sab si com una visita efimera, núvol d'ilusió, que's desfà en la melinconia d'un capitol de novela sentimental.

«Sant Antoni glorfós

Veusaquí una de les festes que'ns agraden més perque es una de les poques que conserven a través del temps, un caràcter propi. Els carreters podran renegar tot l'any — sobre tot, per exemple, quant s'els encalla una roda — empròj en arribant aquest, dia senten una fe encesa e incommovible pel seu patrò. No hi ha dupte que Sant Antoni es el millor advocat de les caigudes; que un «¡Sant Antoni gloriós!» dit a temps ha salvat sempre de desgracies. En les cotxeries barcelonines, a vegades gairebé tocant a l'estable, hi veureu sempre una imatge seva, amb dos ciris encesos, que son lluminaries d'una devoció.

Enguany hi ha maror, donades les circumstancies, per decidir ont se celebrarà, si al Cassino o al Cafè Nou, la festa aquesta, tant tradicional i gustosa. Sant Antoni, aquí a Artés, ha actuat sempre de perfecte demòcrata anantsen per una llarga costúm un any a un cantò i a l'altre l'any vinent. Aixís, ha aconseguít que'n el cor de tots els artesenes, sense mires polítiques, hi creixés la devoció vers ell, que estima a tots els carreters sense mirar si les vares son comprades a una o altre botiga. Ell, patriarcal i bo, no vol sapiguer mai, quant se tracta d'una invocació a les seves virtuts, si el que necessita ajuda es del poble o «esquirol».

Tothom deü procurar que la festa d'enguany, fassis allà ont vulgui, sigui ben lluida com ell es mereix. Que per les culpes o envejetes d'alguns no quedem aquest mes privats de veure, en honor seu l'Ofici Solemne, amb la multitud de carreters mudats que se l'estimen; els caballs frissosos i les muletetes joves que corren, inflades, pels carrers volguent ensenyar els guarniments lluents, amb olor de pasta de fregar metalls; els balls d'un formiguer de gentada amb valsos de «socis» i «casats», d'aquells que

al passar, fan vent de la revolada i tot aquell be de Deu de festeigs triats qu'aquí Artés dediquen a n'el Patrò adorat de tothòm i especialment dels qui mes auxilia, com els carreters, del simpàtic Sant Antoni del porquet, d'aquest porquet tant bonatxàs que, quant el veïem en les estampes, fidel i content, pensèem entre nosaltres: «Bon porquet rodanxò, si fossis viu, no't matariem mai, encara que de les teves carns, a l'Hostal de Calders, ens en donguessin a 40 rals la carnissera.»

L'Associació en l'Agricultura

¿Quin es l'estat actual de nostra agricultura? Atrassat, per dissort nostra.

Devant de l'activitat amb que totes les demés classes socials, industrials i comerciants s'agrupen, unificant son esforç personal a fi de fer cara al desastre qu'amenança a tot lo mon, afiantant sos interessos i amb mires a un brillant pervindre apareix la classe agrícola amb l'indiferència que la caracteritza, com un remat sense pastor, vivint en una rutina que forsoçament te de reportar seriosos perjudicis. I es qu'entre la llur classe hi domina la desconfiança, pensant sempre que tenen d'esser enganyats, i això fà que l'esprit d'associació no hi tinga ambient.

Hora es ja d'acabar amb aquet estat de coses si volèm que l'agricultura conservi el lloc de privilegi que la Natura li ha donat. Car havèm de tindre en compte que sens ella no es pas possible el desentrotllo del comerç i de l'industria. Cal associarnos també per a tenir la segurança de que nostres productes sien degudament estimats.

¿Cóm s'ha de fer? Imitar el procedir dels comerciants.

Avui, per gloria de la viticultura catalana, ja comptèm amb una ferma entitat «L'Unió de Vinyaters de Catalunya» composta exclusivament de propietaris i aparcers la finalitat de la qual no es altre qu'actuar de salvaguarda dels seus interessos.

¿Quin es el pagés que no sap els beneficis qu'ha reportat a la vinicultura la campanya seguida contra la persecució de frau del ví?

Malgrat els Governos tolerar i permetrer que continui l'abús en la falsificació ja de nosaltres si aques-

ta entitat hagués deixat d'existir o d'actuar energicament! Altre volta hauriem vist els nostres vins despreciats, repetintse la fatal baixa de preus d'anys endarrera.

Ningú ignora el programa d'aquesta «Unió» de pagesos. La declaració de collites i guies de circulació, tantes voltes proposades i rebatudes sempre per el Govern, seria l'únic remei eficaç per acabar amb aquesta desastrosa falsificació de vins.

Tothòm, doncs, a formar part d'aquest Sindicat a fi de que quant s'haigi d'obtindre del Govern alguna cosa que siga pe'l be de la nostra classe forsoçament tingui de concedirnos-la perque aixís veurà que no son solsament un nombre reduit els quins ho demanen sino qu'es tot un poble agrícola.

Además, tindrem la ventatja de poguernos orientar per medi de la «Fulla» que publica «l'Unió» dels moviments de preus del ví en els mercats vinaters, aixís nacionals com estrangers, evitant aixís ésser moltes vegades víctimes de falses alarmes dels comerciants que sols s'aprofiten de l'ignorancia dels colliters. L'unió fa miracles, mirèu tothòm l'exemple d'Artés. Sense la germanor de tots, res absolutament s'hauria fet; anant tots plegats s'ha aconseguit la victòria. Amunt els cors, i que ben prompte poguem estar orgullosos d'haver contribuït a l'engrandiment de nostra agricultura, que's la principal font de riquesça d'una nació.

VÍCTOR GOLOBART.

UN GAT LLEUGER

Nasqué en la ciutat pairal terme de Donya Embutida un gat que la seva vida era fer no mes que mal. Ungla llarga, el cap molt alt amb la cúa esterrufada la boca un xic esqueixada, el nas un poc arrugat veus-aquí el tipu del gat que té la gent espantada.

De petit fou un dolent
i un dimoni per les rates;
les pescava entre les mates
lo qu'es diu a crema dent».
No parava ni un moment
de cridà i de moure fressa
i al rebost de la mestressa
si al deixaven mai obert
no hi deixava fins lo vert
amb la seva gran llestesa.

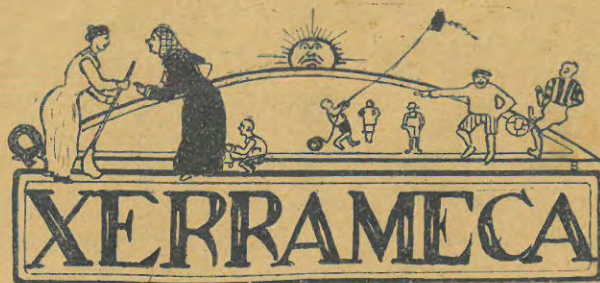
Era'l neguit i l'esglai
i el terror de les cuineres;
els llepava les culleres;
i's menjava tot lo tai.
De repós no en dava mai
destapant plats i cassoles
les olles, les caceroles
tot ho havia d'olorar...
quant podia un tall pinsar
feia deu mil cabrioles.

Els vehins tots lo temien
quant el veien rondajar
perque els feia vigilar
mes que ganes no tenien.
Si un moment s'entretenien
a mormorar ab la vehina
o disputar ab la padrina
ja sentian al moment
«¡mal vinatje el gat dolent
se m'ha emportat la gallina!».

Fent lo paper de pallaso
passava tot arrupit
prò mirant de fit a fit
que no caigués un trastasso.
No descuidava un vistasso
endarrera i endevant
i si per cas un instant
deixaven de vigilarlo
ja corrien a agafarlo
perque els prenia la carn.

Marxava com un llampéc
i mes lleuger qu'una grúa
semblant-ne la seva cúa
un «plumero» de fuet.
Saltava sempre pel dret
quan encalsat de tots era:
no esperava en Pau ni en Pere
ni tampoc an el Joan
sino que deia saltant
«Ja'm podèu venir al darrera».

JOSEP QUINTANA

Bateig. — El dia 2 del corrent es celebrà amb tota pompa el bateig d'una robusta nena, encant de sos pares Carme Jover i Joan Llovet encarregat de l'electricitat que surteix a la nostra vila. A l'acte baptismal hi assistí una selecta comitiva, constituint un d'aquets aplecs de joventut «de nois i noies» en que com s'acostuma a n'els pobles, a devant hi van els joves, hieràtics dintre'l vestit nou i a darrera les doncelles amb un versallesc i torbador rossec de enagus.

Foren padrins, la xamosa senyoreta Carme Solergibert i nostre estimat amic i col·laborador agrícola Vctor Golobart. La concurrència fou obsequiada amb un excelent «lunc», qu'acredita la casa Vilarsau. Se li posaren a la nena nou vinguda, els gentils noms de Angelina, Isabel i Pepeta. A tots l'enhora-bona.

Aquell nús que no's desfà. — Durant lo passat mes de Desembre — tant propici als calius de carinyo — s'han unit aquí Artés, amb el sant llàs del matrimoni les següents parelles:

Dia 15. — Josep Pintó amb Maria Aguilar.

Dia 22. — Modesto Planas Oliva amb Francisca Girbal Malla.

Dia 26. — Mariano Forcada Oller amb Maria Pladevall Ferrer

Moltes felicitats als contraients.

Hostes distingits: — Han passat uns quants dies entre nosaltres, gaudint dels festeigs de Cap d'Any, la respectable senyora Conxita Orpí i la simpàtica senyoreta Maria Vilagut, d'una de les llars pairals mes antigues de Molins de Rey.

De tot cor desitjèm que la seva curta estada els haigi sigut agradosa, esperant que, a no tardar, ens vindran de nou a fer companyia.

Llista d'honor. — En lo pròxim nombre publicarem, en senyal de gratitut, el quadro escollit dels patricis que, amb la seva generositat i munificència ajuden amb sos entusiasmes i sos cabals a la confecció d'aquest periòdic.

Esperèm del patriotisme de tots els artesencs que ningú deixarà d'aportarhi, en la llur esfera, son esforç personal, contribuint a sufragar les costoses despeses, mes pujades que mai per les circumstancies a fi de mantindre i fer mes gran l'obra de cultura i regeneració començada, sense altre tresor que, el carinyo ilimitat a Artés.

Tip. V. Golobardes i Gmà. — Plassa Letamendi, 10. — Telèfon 2202.A